Mánudaginn 4. mars 1991.

Nr. 147/1988. **Ágúst Sæmundsson og**
Árni Guðjónsson
(Agnar Gústafsson hrl.)
gegn
Skúla H. Norðdahl
(Páll A. Pálsson hrl.)
og gagnsök.

Þóknun fyrir arkitektastörf.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Guðrún Erlendsdóttir, Haraldur Henrysson, Hjörtur Torfason, Þór Vilhjálmsson og Gunnar M. Guðmundsson, settur hæstaréttardómari.

Aðaláfrýjendur hafa skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 24. maí 1988 að fengnu áfrýjunarleyfi 6. s.m. Krefjast þeir aðallega sýknu af kröfum gagnáfrýjanda og málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti. Til vara krefjast þeir þess, að þeim verði einungis gert að greiða gagnáfrýjanda 64.814 krónur með vöxtum að mati réttarins frá 8. júní 1986 til greiðsludags, en málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti falli niður.

Gagnáfrýjandi hefur áfrýjað málinu með stefnu 20. júní 1988. Krefst hann þess, að aðaláfrýjendum verði gert að greiða honum in solidum 341.683,88 krónur ásamt 2,5% dráttarvöxtum á mánuði frá 30. október 1986 til 14. apríl 1987, en með dráttarvöxtum samkvæmt 10. gr. vaxtalaga nr. 25/1987 frá þeim degi til greiðsludags, og verði áfallnir vextir lagðir við höfuðstól á 12 mánaða fresti, í fyrsta sinn 30. október 1987. Hann krefst og málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Krafa gagnáfrýjanda er byggð á reikningi hans til aðaláfrýjenda frá 30. október 1986 fyrir arkitektastörf að hönnun nýbygginga á lóðinni nr. 7 við Súðarvog í Reykjavík, er aðaláfrýjendur fólu honum á árinu 1959 sem rétthafar að henni allri. Tekur reikningurinn til greiðslu fyrir forteikningar og aðalteikningar að framhúsi á lóðinni, sem reist var í þrennu lagi. Undir meginhluta þess er kjallari talinn vera 1515 rúmmetrar, og byggðu aðaláfrýjendur hann á árunum 1961-62. Rétt sinn til að byggja ofan á kjallarann seldu þeir

árið 1983, og hafa aðrir aðilar reist þar byggingu á þremur hæðum, alls 4545 rúmmetra. Við hlið hennar hafa aðaláfrýjendur svo sjálfir reist 3ja hæða byggingu, sem er 1334 rúmmetrar. Var hvort tveggja gert eftir teikningum gagnáfrýjanda, og lítur húsið út sem ein heild, auk þess sem aðgangur að efri hæðum er sameiginlegur. Bakhús á lóðinni er 2 hæðir með kjallara að austanverðu, talið 2190 rúmmetrar og byggt á undan kjallara framhússins. Telur gagnáfrýjandi þóknun vegna þess að fullu greidda.

Í héraðsdómi var sá hluti reikningskröfunnar, er laut að teikningum af kjallara framhússins, talinn fyrndur. Hefur gagnáfrýjandi sætt sig við þá niðurstöðu og lækkað kröfuna í fyrrgreinda fjárhæð vegna hæðanna þriggja, þ.e. 238.627,51 krónur vegna byggingarhluta hinna aðilanna og 103.056,37 krónur vegna hluta aðaláfrýjenda sjálfra.

Ágreiningslaust er í málinu, að gagnáfrýjandi hafi upphaflega átt að fá greitt fyrir teikningar sínar eftir því, sem byggingarframkvæmdum á lóðinni miðaði, og yrði þóknun hans reiknuð eftir gjaldskrá Arkitektafélags Íslands. Aðaláfrýjendur greiddu honum samtals 21.500 krónur á árunum 1961-63. Þeir greiddu síðan 15.000 krónur í júlí 1968, svo að greiðslur voru alls orðnar 36.500 krónur. Aðaláfrýjendur segjast aldrei hafa fengið reikninga vegna þessara greiðslna, og kvittanir fyrir þeim liggja ekki fyrir. Samkvæmt greiðsluyfirliti frá gagnáfrýjanda, sem hann telur miðað við febrúar 1963, hefði heildarreikningur fyrir for- og aðalteikningar af húsunum fullbyggðum átt að nema 101.314 krónum. Er þar meðtalin þóknun fyrir teikningar af þriðju hæð ofan á bakhús, sem hönnuð var og samþykkt á árinu 1961, en endurnýjaðri umsókn um byggingarleyfi fyrir henni var synjað á árinu 1968. Mismunur á greiðslum og þóknun samkvæmt yfirliti þessu var 64.814 krónur.

Greiðslur aðaláfrýjenda bera ekki með sér, að þær standist á við þá byggingaráfanga, sem verið var að koma í framkvæmd hverju sinni, og séu þannig fullnaðargreiðslur að sínu leyti. Þegar síðasta greiðslan fór fram, hafði gagnáfrýjandi löngu gert aðalteikningar að öllu framhúsinu, sem samþykktar voru í byggingarnefnd árið 1961, en óvíst var hvort bygging samkvæmt þeim yrði leyfð við endurnýjaða umsókn. Sú umsókn var og alls ekki á döfinni, heldur voru aðaláfrýjendur þá einungis að reyna að fá bakhúsið hækkað.

Þegar litið er til þessa og til stærðarhlutfalla í húsunum, þykir verða að byggja á því, að umræddar greiðslur nemi ekki meira en hæfilegri þóknun fyrir teikningar gagnáfrýjanda að þeim byggingaráföngum í bakhúsi og framhúsi, sem búið var að framkvæma árið 1968, svo og fyrir frumdrög að báðum húsunum. Samkvæmt því verður að hafna þeirri sýknuástæðu aðaláfrýjenda, að gagnáfrýjandi hafi þegar fengið fulla greiðslu fyrir teikningar sínar.

Þegar hefjast átti handa um byggingu framhússins ofan kjallara, lá það ljóst fyrir, að leggja yrði fram endurnýjaða byggingarleyfisumsókn ásamt tilheyrandi aðalteikningum. Með tilliti til þessa og til forsendna að samningi málsaðila var gagnáfrýjanda rétt að líta svo á, að hann mætti meta vinnu sína að teikningunum eftir verðlagi á þessum tíma, þótt fyrri teikningar hans kynnu að koma að notum við endanlega umsókn. Vegna þessa og þeirra ástæðna, sem fyrr greinir, verður einnig að hafna varakröfu aðaláfrýjenda, sem miðuð er við fyrrgreindan mismun á greiðsluyfirliti gagnáfrýjanda.

Fallast ber á það með dómendum í héraði, að kröfu gagnáfrýjanda vegna umræddra teikninga til byggingarnefndar sé réttilega beint gegn aðaláfrýjendum. Frágangi þeirra var þannig hagað, að fyrst var sótt um leyfi fyrir þeim byggingarhluta, er aðaláfrýjendur höfðu selt af hendi, og hann teiknaður sérstaklega. Í kjölfar þess fylgdi síðan hliðstæð umsókn fyrir hluta aðaláfrýjenda sjálfra. Voru báðir hlutarnir 3 hæðir, og fékkst það samþykkt, sem fyrr segir. Í málinu hefur því ekki verið hnekkt, að þessi tilhögun og þær breytingar, sem um var að ræða frá fyrri teikningum hússins í heild, hafi verið í eðlilegu samræmi við ráðstöfun byggingarréttarins og að þeim staðið í góðri trú af hálfu gagnáfrýjanda. Hafa aðaláfrýjendur ekki fært á það sönnur, að gagnáfrýjandi hafi stofnað byggingarrétti þeirra í raunverulega hættu eða valdið þeim tjóni vegna skorts á samráði.

Vegna skiptingarinnar á byggingarrétti að framhúsinu hefur gagnáfrýjandi skipt reikningi sínum á tvo byggingarhluta og reiknað þóknun eftir rúmmáli hvors um sig. Af því leiðir samkvæmt ákvæðum gjaldskrár Arkitektafélags Íslands, að samanlögð þóknun verður nokkru hærri en við reikning í einu lagi. Á þetta var fallist í héraðsdómi, og þykir rétt að staðfesta þá niðurstöðu, eins og hér stendur á.

Við upphaflega hönnun og samþykkt bygginga að Súðarvogi 7 var við það miðað, að þar risu iðnaðarhús, sem nýtt yrðu að hluta undir skrifstofuhúsnæði. Á fyrrnefndu greiðsluyfirliti gerði gagnáfrýjandi ráð fyrir, að hönnunarþóknun hans yrði reiknuð eftir IV. flokki gjaldskrár Arkitektafélags Íslands fyrir verksmiðjur og iðnaðarhús. Gagnáfrýjandi hefur ekki sýnt fram á breytingar á framhúsinu eða fyrirhugaðri nýtingu þess, er skipti því máli, að þóknun hans eigi ótvírætt að fara eftir V. flokki gjaldskrárinnar. Ber einnig að staðfesta héraðsdóm að þessu leyti.

Samkvæmt eldri gjaldskrá Arkitektafélagsins átti gjald fyrir aðalteikningar að meðtöldum frumdrögum og forteikningum að nema 40% af heildarþóknun arkitekts, en síðan 1974 hefur mark þess verið sett við 35%. Hefur gagnáfrýjandi mótmælt því með vísan til fyrri gjaldskrárákvæða, að þóknun hans samkvæmt reikningnum verði færð úr 35% í 30% af heildarþóknun vegna 5% greiðslu fyrir frumdrög, sem hann tók við á sínum tíma, eins og gert var í héraðsdómi. Þar sem krafa gagnáfrýjanda vegna framhússins er miðuð við verðlag á reikningsgerðartíma, þykir rétt að hafna þessum mótbárum.

Með vísan til þessa og til forsendna hins áfrýjaða dóms ber að staðfesta þá niðurstöðu hans, að aðaláfrýjendur greiði gagnáfrýjanda óskipt 192.481,04 krónur með vöxtum, eins og greint er í dóminum.

Rétt er, að aðaláfrýjendur greiði gagnáfrýjanda óskipt 65.000 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Aðaláfrýjendur, Ágúst Sæmundsson og Árni Guðjónsson, greiði gagnáfrýjanda, Skúla H. Norðdahl, 65.000 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 21. janúar 1988.

I.

Mál þetta, sem dómtekið var hinn 18. desember sl., er höfðað fyrir bæjarþingi Reykjavíkur af Skúla H. Norðdahl arkitekt, nnr. 8179-7919, Víðimel 55, Reykjavík, gegn Ágústi Sæmundssyni, nnr. 0145-8736, Ból-

staðarhlíð 41, Reykjavík, og Árna Guðjónssyni, nnr. 0515-6718, Sólvallagötu 29, Reykjavík, með stefnu, þingfestri 24. febrúar 1987.

Dómkröfur stefnanda eru þær, að stefndu greiði in soldium skuld, að fjárhæð kr. 409.515,97, ásamt 2.25% dráttarvöxtum á mánuði frá 30. október 1986 til 14. apríl 1987, en frá þeim degi með hæstu vöxtum samkvæmt vaxtalögum nr. 25/1987 til greiðsludags, reiknuðum þannig, að áföllnum vöxtum verði bætt við höfuðstól á 12 mánaða fresti. Þá krefst stefnandi málskostnaðar samkvæmt gjaldskrá LMFÍ.

Dómkröfur stefndu eru þær aðallega, að þeir verði sýknaðir af öllum kröfum stefnanda í málinu og tildæmdur málskostnaður samkvæmt taxta LMFÍ, en til vara, að stefndu verði einungis gert að greiða stefnanda kr. 64.814 með vöxtum að mati dómsins frá 8. júní 1986 til greiðsludags, en málskostnaður felldur niður.

Mál þetta var dómtekið að loknum munnlegum málflutningi hinn 21. október sl., endurupptekið 8. desember sl., endurflutt og dómtekið á ný 18. desember sl.

Sáttaumleitanir fyrir dómi hafa ekki borið árangur.

II.

Málavextir eru þeir, að stefnandi tók að sér arkitektastörf fyrir stefndu árið 1959 með því að hanna fyrir þá iðnaðar- og skrifstofuhúsnæði að Súðarvogi 7, Reykjavík. Ráðgert var, að byggð yrðu tvö hús á lóðinni, framhús meðfram Súðarvogi og bakhús að norðanverðu, sem yrði samtengt framhúsinu. Heildarbyggingarmagn var upphaflega áætlað 7641,4 rúmmetrar. Svo var um samið með aðilum, að stefnandi fengi greitt fyrir hönnunarvinnu sína eftir því, sem húsið byggðist upp. Á vegum stefndu var byggður kjallari undir framhúsið, þó ekki norðurenda þess, á árunum 1961 - 1963. Bakhúsið var einnig reist á þeirra vegum, 2.190 rúmmetrar, en um frekari byggingarframkvæmdir var ekki að ræða um langt árabil. Stefndu inntu af hendi greiðslur til stefnanda á framangreindum byggingartíma og einnig árið 1968, en ekkert síðan.

Samkvæmt afsali, dags. 18. nóvember 1983, seldu stefndu þeim Jóni Eiríkssyni og Guðmundi Antonssyni byggingarréttinn ofan á kjallara forhússins að Súðarvogi 7, og var við það miðað, að byggðar yrðu þrjár hæðir ofan á kjallarann. Undanskilinn í sölunni var byggingarréttur að óbyggðum enda framhússins norðan við kjallarann (samtenging við bakhúsið). Greindir kaupendur seldu síðan Prentmyndastofunni h/f byggingarrétt sinn með afsali, dags. 20. júní 1984. Í ágústmánuði 1984 var samþykkt í byggingarnefnd Reykjavíkur umsókn Prentmyndastofunnar h/f um byggingu þriggja hæða húss ofan á kjallara framhússins, og í ágúst 1985 var samþykkt umsókn stefnda Ágústs Sæmundssonar um byggingu síðasta áfanga fram-

hússins að Súðarvogi 7, hvort tveggja á grundvelli endurnýjaðra uppdrátta stefnanda..

Lokið er byggingu alls framhússins, alls 7394 rúmmetra, og er reikningskrafa stefnanda í máli þessu við það miðuð.

III.

Af hálfu stefnanda er m.a. tekið fram varðandi málavexti, að hann hafi fengið greitt fyrir frumdrög að byggingunni hjá stefndu í upphafi og einnig fyrir fyrsta byggingaráfanga, en tæplega þó. Þar sem svo hafi um samist með aðilum, að stefnandi fengi greitt fyrir vinnu sína og teikningar, jafnóðum og húsið byggðist, hafi stefnandi því ekki á þeim árum innheimt reikning fyrir allar teikningar að húsinu. Enginn slíkur reikningur hafi verið gerður, en hins vegar muni stefnandi á sínum tíma hafa gefið stefndu upp áætlaðan hönnunarkostnað á þess tíma verðlagi.

Stefnandi hafi verið beðinn um árið 1984 að sækja um til byggingarnefndar byggingarleyfi fyrir þeim hluta hússins, sem byggja hafi mátt ofan á þegar byggðan kjallara framhússins, en sá byggingarréttur hafði verið seldur, og hafði Prentmyndastofan h/f þá eignast þann rétt. Einnig hafi stefnandi verið beðinn um að sækja um byggingarleyfi fyrir þeim hluta hússins, sem eftir hafi verið að byggja meðfram götunni. Stefnandi hafi unnið þau verk, sem óskað hafi verið eftir, og hafi teikningar verið samþykktar í byggingarnefnd í ágúst 1984 að húsi, sem hafi verið 6060 rúmmetrar að stærð. Enn fremur hafi teikningar frá stefnanda verið samþykktar í byggingarnefnd í ágúst 1985 fyrir 1334 rúmmetra húsi til viðbótar.

Þegar þetta hafði verið unnið og stefnandi hafi viljað fá greitt fyrir arkitektastörf samkvæmt gjaldskrá vegna þessa byggingarstigs, hafi stefndu vísað á aðila, sem keypt höfðu byggingarréttinn. Þeir aðilar hafi svo aftur vísað á stefndu, enda hafi ekki verið minnst á greiðslur fyrir hönnunarvinnu í samningum. Stefnandi hafi gert reikning vegna starfa sinna við síðustu byggingarstig hússins að Súðarvogi 7 í samræmi við gjaldskrá Arkitektafélags Íslands, og nemi hann samtals kr. 409.515,97. Reikningurinn sé dags. 30. október 1986. Miðað sé við rúmmetrafjölda hvors húshluta, og þar sem einungis sé gerð krafa um þóknun fyrir byggingarnefndarteikningar, en ekki fyrir vinnuteikningar, séu reiknuð 35% af gildandi gjaldskrá. Þá séu einnig dregin frá 5% af útreiknaðri fjárhæð, vegna þess að stefnandi hafði áður fengið greitt fyrir frumdrög, 5% af gjaldskrá á sínum tíma. Reikningur stefnanda hafi eigi fengist greiddur þrátt fyir innheimtutilraunir.

Stefnandi byggir dómkröfur sínar á því, að stefndu beri að greiða honum þóknun fyrir arkitektastörf samkvæmt reikningi, sem að öllu leyti sé sanngjarn og í samræmi við gjaldskrá Arkitektafélags Íslands og venjur í sambandi við greiðslur fyrir arkitektastörf. Varðandi reikning sinn vísar stefn-

andi sérstaklega til framlagðrar gjaldskrár Arkitektafélags Íslands. Fremst í henni sé gjaldskráin frá 13. desember 1974, sem enn sé í gildi að grunni til, og í kafla IV 4 sé skilgreint, hvernig þóknun skuli reikna. Í 4. tl. segi, að greiða skuli 35% af fullu álagi fyrir aðalteikningar, eins og stefnandi hafi gert í reikningi sínum. Í kafla IV 5, segi, að sé ekki gert sérstakt samkomulag um, hvenær greiðslur skuli fara fram, falli þær í gjalddaga eftir því, sem verki miðar.

Sýknukrafa stefndu er á því reist, að þeir hafi þegar greitt stefnanda að fullu fyrir teikningar að forhúsi að Súðarvogi 7. Teikningar að húsinu hafi verið samþykktar í byggingarnefnd Reykjavíkur 10. ágúst 1961. Hafi stefndu greitt stefnanda fyrir teikningar að húsinu sem hér segir:

Hinn	12/6 1961	kr. 7.000
"	5/12 1961	" 2.000
"	6/9 1962	" 5.000
"	18/10 1962	" 3.000
"	12/2 1963	" 2.000
		Kr.19.000

Kjallari hússins hafi verið byggður á árunum 1961 - 1962.

Þegar dregist hefði, að byggðar yrðu aðrar hæðir hússins, hafi stefnandi komið að máli við stefndu og krafið þá um frekari greiðslu, kr. 15.000, sem stefndu hafi greitt honum 25/7 1968. Hafi þeir þá talið, að þar með hefðu þeir að fullu greitt teikningar að húsinu, enda hafi stefnandi aldrei krafið þá um frekari greiðslu.

Svo sem fram komi á framlögðu afsali, hafi stefndu selt þeim Jóni Eiríkssyni og Guðmundi Antonssyni byggingarrétt að hluta forhússins að Súðarvogi 7. Þeir aðilar hafi síðan selt Prentmyndastofunni h/f byggingarrétt þennan, sem byggði þrjár hæðir ofan á húsið.

Stefndu héldu hluta eftir af byggingarrétti sínum. Þegar þeir hugðust hefjast handa um bygginguna síðla árs 1984, hafi komið í ljós, að sá hluti hússins, sem stefndu hafi ætlað að byggja, hafði án þeirra vitundar verið felldur niður á teikningu, sem stefnandi hafði lagt fyrir byggingarnefnd og samþykkt var 30. ágúst 1984. Hafi stefnandi gert þetta algerlega án vitundar og í óþökk stefndu. Þessa nýju teikningu virðist stefnandi hafa unnið samkvæmt beiðni Prentmyndastofunnar h/f. Telja stefndu, að verk við þessa nýju teikningu fyrir Prentmyndastofuna h/f sé þeim með öllu óviðkomandi, og beri stefnanda að beina kröfum sínum fyrir þetta verk að Prentmyndastofunni h/f.

Þá telja stefndu sig ekki eiga að greiða stefnanda fyrir það að breyta teikningunni í upprunalegt horf. Stefnandi hafi ekkert umboð haft frá

stefndu til þess að breyta samþykktri teikningu hússins á þann hátt að fella niður þann hluta, sem stefndu hafi ætlað að byggja af húsinu. Þvert á móti telji stefndu sig eiga bótakröfu á stefnanda, vegna þess að þetta hafi haft í för með sér verulegar tafir á því, að stefndu gætu hafist handa um bygginguna.

Stefndu telja sig því ekkert skulda stefnanda.

Auk þess er bent á af hálfu stefndu, að hafi stefnandi átt einhverja kröfu á hendur stefndu, eftir að greiðsla þann 25. júlí 1968 fór fram, sé sú krafa lögum samkvæmt löngu fallin niður fyrir fyrningu og aðgerðaleysi.

Varakrafa stefndu er á því byggð, að stefnandi geti ekki krafist hærri fjárhæðar en kr. 64.814, sem er mismunur á reiknaðri þóknun og upphaflegri innborgun samkvæmt framlögðu greiðsluyfirliti stefnanda.

Aðilar máls þessa, stefnandinn, Skúli H. Norðdahl, og stefndu, Ágúst Sæmundsson og Árni Guðjónsson, hafa allir gefið skýrslu fyrir dómi. Þá hafa vitnin Guðmundur Theódór Antonsson og Þórir Hörður Jóhannsson komið fyrir dóm og gefið skýrslu.

Dómendur fóru ásamt aðilum og lögmönnum þeirra á vettvang að Súðarvogi 7 og kynntu sér þar aðstæður.

IV.

Svo sem fram er komið, var byggingarréttur ofan á kjallara forhússins að Súðarvogi 7 seldur tvívegis, fyrst af stefndu til þeirra Jóns Eiríkssonar og Guðmundar Antonssonar samkvæmt afsali, dags. 18. nóvember 1983, sem svo seldu Prentmyndastofunni h/f þann byggingarrétt sinn með afsali, dags. 20. júní 1984, eins og fyrr er rakið. Í greindum afsölum er ekkert tekið fram varðandi greiðslu hönnunarkostnaðar, og hefur komið fram fyrir dómi af hálfu kaupenda byggingarréttarins, að með kaupunum töldu þeir sig hafa öðlast rétt til afnota af teikningum stefnanda án sérstaks endurgjalds.

Verður því talið, svo sem atvikum máls þessa er háttað, að málshöfðun sé réttilega að stefndu beint til greiðslu hönnunarkostnaðar.

Stefndu byggja sýknukröfu sína fyrst og fremst á því, að þeir hafi fullgreitt stefnanda fyrir teiknivinnu hans við bygginguna að Súðarvogi 7. Af gögnum málsins, greiðsluyfirliti stefnanda á dskj.nr. 32, gjaldskrá Arkitektafélags Íslands og framburði stefnanda fyrir dómi má ráða, að upphaflega hafi þóknun verið reiknuð út sem 40% af fullri þóknun samkvæmt gjaldskránni fyrir þann hluta hússins (bakhúss), sem byggður var í upphafi (2190 m^3), en sem 5% af fullri þóknun þess hluta (framhúss), sem óbyggður var (7641,4 ÷ 2190 m^3). Í hvorum tveggja ofangreindra þátta hefur IV. flokkur gjaldskrárinnar verið notaður (verksmiðjuhús). Þá hefur þóknun fyrir væntanlega stækkun bakhúss (840 m^3) verið reikningsfærð, en sú

stækkun var aldrei framkvæmd. Samkvæmt þessu voru í heild reikningsfærðar kr. 34.997. Óumdeilt er, að á árinu 1968 höfðu stefndu greitt stefnanda samtals kr. 36.500.

Með hliðsjón af framangreindu og hafandi í huga verðlagsbreytingar áranna 1961 - 1968 þykir verða að líta svo á, að árið 1968 hafi stefnandi í heild verið búinn að taka við greiðslum, sem ekki voru meiri en sem svaraði greiðslum vegna hönnunar á bakhúsi (frumdrög, forteikningar og aðalteikningar, 40% greiðsla) og vegna hönnunar á forhúsi (frumdrög 5% greiðsla). Samkvæmt þessu hafa stefndu ekki greitt fyrir forteikningar og aðalteikningar framhúss (35%), sem óbyggt var. Sýknukrafa stefndu á þessum grundvelli verður því ekki tekin til greina.

Öðrum þræði byggja stefndu sýknukröfu sína á því, að krafa stefnanda sé niður fallin fyrir aðgerðaleysi og fyrningu. Í gjaldskrá Arkitektafélags Íslands, IV 5, er tekið fram varðandi gjalddaga þóknunar, að sé ekki gert um það sérstakt samkomulag, hvenær greiðslur skuli fara fram, falli þær í gjalddaga eftir því, sem verki miðar. Í þessu máli liggur fyrir, að samkomulag var um það, að þóknun stefnanda yrði greidd eftir því, sem byggingu hússins miðaði áfram. Fyrir liggur, að framkvæmdir við byggingu ofan á kjallara framhússins og lokaáfanga þess hófust ekki fyrr en á árunum 1984 og 1985, eftir að byggingarleyfi höfðu verið veitt, og við þau tímamörk ber að miða gjalddaga kröfu stefnanda samkvæmt upphaflegu samkomulagi aðila og þar með upphaf fyrningarfrests þeirrar kröfu, sbr. 5. gr. laga nr. 14/1905 um fyrningu skulda og annarra kröfuréttinda. Krafa stefnanda á hendur stefndu að þessu leyti var því ekki fyrnd, er mál þetta var höfðað í febrúar 1987. Hins vegar liggur ekki fyrir, að stefnandi hafi sett fram kröfu á hendur stefndu fyrir forteikningar og aðalteikningar (35%) að kjallara framhússins, sem byggður var á árunum 1961 - 1962, fyrr en með kröfugerð sinni í máli þessu, og ber því með vísan til 1. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905 að telja þann hluta kröfugerðar stefnanda fyrndan. Verður tekið tillit til þess við tölulega umfjöllun á reikningi stefnanda. Með hliðsjón af samkomulagi aðila varðandi greiðslur og atvikum máls þessa að öðru leyti verður ekki talið, að krafa stefnanda sé niður fallin vegna aðgerðaleysis af hans hálfu.

Verður þá fjallað um reikningskröfu stefnanda tölulega. Samkvæmt framlögðum reikningi stefnanda er útreiknuð þóknun vegna þess hluta hússins, sem liggur meðfram Súðarvogi (framhús). Við útreikning þóknunar er stuðst við gjaldskrá Arkitektafélags Íslands. Verkinu er skipt í tvo hluta, annars vegar 6060 m³ byggingu og hins vegar 1334 m³ byggingu. Í hvorum tveggja þessara þátta hefur V. flokkur gjaldskrárinnar verið notaður (skrifstofuhús, verslun). Gerð er krafa um 35% af útreiknaðri heildarþóknun, alls kr. 409.515,97. Eftir atvikum þykir rétt, að þóknun

stefnanda miðist við IV. flokk gjaldskrár Arkitektafélags Íslands, sem samræmist upphaflegum útreikningi hans, í stað V. flokks, sem hann gerir nú kröfu til. Að teknu tilliti til þess breytast þá framsettar heildarþóknunartölur reikningsins í kr. 592.863,61 (í stað kr. 875.598,87) og kr. 196.955,76 (í stað 294.446,78). Þá þykir og rétt vera, að frá þóknun vegna byggingarnefndarteikninga (35%) dragist áður greidd þóknun vegna frumdraga (5%), sem ekki hefur verið gert samkvæmt reikningi stefnanda. Reikningstölur verði því vegna húshluta 6060 m³ kr. 177.859 og vegna húshluta 1334 m³ kr. 59.086,73, en frá fyrrgreindri fjárhæð ber að draga ¼, kr. 44.464,77, vegna fyrningar samkvæmt framansögðu, og verður þá töluleg niðurstaða kr. 192.481,04 (177.859,08 + 44.464,77 + 59.086,73), sem er sú fjárhæð. sem dæma ber stefndu til að greiða stefnanda in solidum og með þeim vöxtum, sem krafist er og nánar greinir í dómsorði.

Eftir þessum úrslitum málsins verða stefndu dæmdir til að greiða stefnanda óskipt kr. 60.000 í málskostnað, þar með talinn söluskattur.

Eggert Óskarsson borgardómari kvað upp dóm þennan ásamt meðdómsmönnunum Magnúsi Guðjónssyni húsasmíðameistara og Ragnari Ingimarssyni byggingarverkfræðingi.

Dómsuppsaga hefur dregist vegna embættisanna formanns dómsins og réttarhlés.

Dómsorð:

Stefndu, Ágúst Sæmundsson og Árni Guðjónsson, greiði in solidum stefnanda, Skúla H. Norðdahl, kr. 192.481,04 með 2,25% dráttarvöxtum á mánuði frá 30. október 1986 til 14. apríl 1987, en með dráttarvöxtum samkvæmt vaxtalögum nr. 25/1987 frá þeim degi til greiðsludags og kr. 60.000 í málskostnað, þ.m.t. söluskattur.

Áfallnir vextir bætast við höfuðstól á 12 mánaða fresti.

Dómi þessum ber að fullnægja innan 15 daga frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.